

26 augustus 2007

Ontluikende liefde, maar dan in gebarentaal

DEVENTER - Safiye Yanar speelt voor een belangrijk deel zichzelf. Ze is Gül, een meisje met islamitische ouders. Ze moet zich in haar eindexamenjaar staande zien te houden temidden van vrienden die elkaar afwisselend uitdagen en afstoten om hun seksuele identiteit te ontdekken.

Safiye: „Ik vond het ook best lastig om in dit stuk te spelen, omdat het voor een overgrote deel over liefde gaat. Ik speel een moslima en hoef gelukkig geen - voor mij onprettige - dingen te doen. In de repetities vroeg de regisseuse mij wel om dingen te doen die ik niet zo prettig vond, maar wanneer ik dat aangaf, was het okay. Ik kan mensen niet sexy aankijken of zo".

Bovenstaand citaat mailt ze. Want haar doofheid - een gevolg van hersenvliesontsteking toen ze vier jaar was - maakt een 'gewoon' interview onmogelijk. Gelukkig heeft de Deventerse een goed taalgevoel en kan ze prima schrijven. Dit is trouwens beslist niet vanzelfsprekend. Als je nooit gesproken Nederlands hoort is het moeilijk om het te leren lezen en schrijven. Bovendien kent de grammatica van gebarentaal een andere woordvolgorde en zijn er geen gebaren voor lidwoorden.

Safiye deed haar eerste stage voor de Pabo-opleiding in Deventer, die ze sinds twee jaar volgt, op de Bosschool in Arnhem. Daar ontmoette ze een dove dramadocente die haar overhaalde auditie te doen voor de voorstelling Lef! Ze had nog iemand nodig voor de rol van dove moslima. De Deventerse wilde eerst niet meedoen omdat het lastig combineren is met haar studie, en omdat ze totaal geen toneelervaring had. Maar nu is ze blij dat ze heeft doorgezet. „Het is heel leuk. Een paar medespelers zijn hele goede vrienden en dus voelde het meteen vertrouwd. We hadden een hoop lol samen en ik ging elke woensdag met plezier naar Amsterdam voor de repetities, ook om lekker te gebaren met mijn vrienden na een week school."

Op de Pabo heeft Safiye elke dag een gebarentolk tot haar beschikking die alle gesproken tekst van de leerkracht voor haar vertaalt en voor anderen vertaalt wat ze gebaart. Maar ze heeft er niet veel 'lotgenoten' om eens gewoon mee te 'gebaarkletsen'. In tegenstelling tot haar basis- en middelbare schooltijd die ze doorbracht op een dovenschool in het Groningse Haren en waar genoeg vrienden waren om mee te communiceren. Safiye heeft heel veel geleerd aan het toneel.

Improviseren bijvoorbeeld. "Tijdens een voorstelling zou een speelster, met wie ik een dialoog had, een smsje sturen naar iemand anders. Zij was alleen vergeten de mobiel mee te nemen en stamelde even, maar na een korte improvisatie gebaarde zij: Ik kan hem geen sms sturen.... Want mijn mobiel is kapot! Dat schokte mij wel enigszins en het had niet veel gescheeld of ik was in lachen uitgebarsten."

Ondanks haar positieve ervaringen met Lef! is de Deventerse niet van plan erin verder te gaan. Het past niet echt bij haar, vindt ze. Bovendien wil ze lerares worden. Inderdaad, aan een dovenschool. Lef! ging in juni in première in het Amsterdamse Theater 't Oog. Voorlopig zijn de voorstellingen alleen daar te zien. De bedoeling is om het stuk aansluitend in kleine theaters en op middelbare scholen voor doven te vertonen. Het stuk is heel geschikt om discussies los te maken over seksualiteit en doofheid. Dat is nodig omdat dove jongeren weinig seksuele voorlichting krijgen en daardoor kwetsbaar zijn voor misbruik. Vorig jaar kwam door publiciteit rond een zedenzaak op een dovenschool meer aandacht voor de seksuele opvoeding van dove kinderen. Ze missen terloopse informatie die horende kinderen wel krijgen. Bovendien vinden ouders het lastig vinden om hun dove kind in gebarentaal voor te lichten. Gebaren zijn vaak heel expliciet. Theater is een uitstekend middel om seksualiteit bespreekbaar te maken onder dove jongeren.

Bron: de Stentor